

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

«ТРИЗ технологиясы қолдану арқылы балаларды қоршаған ортамен таныстыру»ЖАРИЯЛАНДЫ
08.05.2023СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/138653/>**МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ТӘРБИЕ**

Тәжірибе тақырыбы: «ТРИЗ технологиясы қолдану арқылы балаларды қоршаған ортамен таныстыру»

Тәжірибе авторы: Шиналиева Джемила Джакселиковна

Педагогикалық өтілі: 32 жыл

Тәжірибенің жұмыс істеу ұзақтығы. 3 этаптан тұрады:

Жұмыс тәжірибесі бірнеше кезеңдерге бөлінеді:

I кезең – бастапқы – теориялық кезең -2021ж қыркүйек

II негізгі кезең – тәжірибелік кезең- 2022ж қыркүйек

III кезең – қорытынды – бағалау кезеңі- 2023ж қыркүйек

I.Тарау**ТӘЖІРИБЕ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ**

Тәжірибе жобасының мақсаты мен негізі міндеттері:

Мақсаты: мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының педагогикалық үдерісінде ТРИЗ технологиясын пайдалана отырып, балаларға экологиялық тәрбие арқылы өз бетімен жұмыс жасауға мүмкіндік беру.ТРИЗ технологиясы балаларды әнертапқыштыққа үйретіп, ойлау қабілетін дамытады. ТРИЗ технологиясы бір нәрсені бірнеше бағытта қолдануға үйретеді; Ойындар мен тапсырмаларды пайдалана отырып, ұжымдық қарым-қатынасты жасай білуге үйрету, топтық әрекеттерді қалыптастыру, дағдыландыру.

Міндеттері:

-Жан – жақты шығармашылық дамуын қамтамасыз ету және білім беру тәрбиесін құру;

-Өзге адамдарға деген сүйіспеншілік және силау қасиеттерімен, төзімділікке тәрбиелеу.

– Бала мүмкіндігін ескеріп, заман талабына сай білім беру;

– Триз элементтерін пайдаланып, шығармашылық қаблетінің ашылуына мүмкіндік туғызу;

– Балалардың кәркемдік шығармашылығын дамыта отыра әр баланың психологиялық ерекшелігін танып білу.

Тәжірибе өзектілігі

Қазіргі қоғам өскелең ұрпақтың білім беру жүйесіне, оның ішінде оның бірінші сатысына – мектепке дейінгі білім беруге жаңа талаптар қояды. Күшіне енгенге сәйкес мектепке дейінгі мекемелерде тәрбиелеу мен оқытудың негізгі міндеттерінің бірі

ТРИЗ-жоғары шығармашылық әлеуеті бар балалардың жаңа буынын тәрбиелеу. Бірақ мәселе дарынды, данышпан балаларды табу емес, шығармашылық қабілеттерін мақсатты түрде қалыптастыру, әлемнің стандартты емес көзқарасын дамыту, балабақшаларға баратын барлық балаларда жаңа ойлау.

Мектепке дейінгі жас ерекше, өйткені бала қалай қалыптасады, оның өмірі де солай болады. Сондықтан әр баланың шығармашылық әлеуетін ашу үшін осы кезеңді жіберіп алмау маңызды. Балалардың ақыл-ойы «терең өмір салтымен» және заттардың қалай болуы керектігі туралы дәстүрлі идеялармен шектелмейді. Бұл оларға ересектерге көптен бері назар аудармайтын нәрсені ойлап табуға, тікелей және болжау мүмкін емес болуға мүмкіндік береді.

Тәжірибе көрсеткендей, дәстүрлі жұмыс формалары арқылы бұл мәселені толығымен шешу мүмкін емес. Жаңа формаларды, әдістер мен технологияларды қолдану қажет.

Балаларда шығармашылықты дамытудың тиімді педагогикалық технологияларының бірі — өнертапқыштық мәселелерді шешудің үштік теориясы. Ол біздің елде 50-ші жылдары көрнекті ресейлік ғалым, өнертапқыш, фантаст жазушы Генрих Саулович Альтшуллердің күшімен пайда болды.

ТРИЗ-бұл түпнұсқа идеяларды табудың, шығармашылық тұлғаны дамытудың бірегей құралы, шығармашылыққа үйретуге болатындығының дәлелі.

Балабақшаларға ТРИЗ технологиясы 80-ші жылдары келді. Бірақ бұған қарамастан, қазіргі кезде де өзекті және сұранысқа ие педагогикалық технология болып қала береді. Мектепке дейінгі жасқа бейімделген TRIZ технологиясы баланы «барлық жерде

Шығармашылық»ұранымен тәрбиелеуге және тәрбиелеуге мүмкіндік береді.

Мектеп жасына дейінгі балаға қатысты ТРИЗ тұжырымдамасының бастапқы ұстанымы-оқытудың табиғатқа сәйкестігі принципі. Баланы тәрбиелеу кезінде мұғалім оның табиғатынан жүруі керек. Сондай-ақ Л.С. Выготскийдің мектеп жасына дейінгі баланың оқу бағдарламасын өзінің жеке басына айналған дәрежеде қабылдайтындығы туралы ережесі.

II тарау.

ТӘЖІРИБЕ ТЕХНОЛОГИЯСЫ

Мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыста ТРИЗ технологиясы әдісі,тәсілдері ,дидактикалық ойындар қолдану негіздері

Мектеп жасына дейінгі балалар үшін «ТРИЗ» технологиялары –бұл тәрбиешілер үшін толық әдістемелік ұсыныстары бар ұжымдық ойындар мен сабақтар жүйесі.ТРИЗ негізгі бағдарламасын ауыстыруға емес,оның тиімділігін барынш арттыруға арналған.Тәрбиеші жұмыс істейтін кез келген бағдарлама негізінде практикада тексерілген ТРИЗ әдістері мен тәсілдерін қолдануға болады.ТРИЗ ұстанушыларының ұстанымы:әрбір бала тумысынан дарынды және кемеңгер,алайда оны барынша төмен шығын жағдайында жоғары нәтижеге қол жеткізу үшін қазіргі заманға бағдарлануына үйрету керек.Барлық сабақтар мен ойындар баланың тақырпты ,материалдар мен іс-әрекет түрін дербес таңдауды білдіреді.Олар балаларды заттар, құбылыстардың қайшы ерекшеліктерін анықтауға және осы қайшылықтарды шешуге үйретеді.Қайшылықтарды шешу шығармашылық ойлауға деген кілт.

Балалар жұмыс жасаудың негізгі құралы педагогикалық ізденіс болып табылады.Педагог балаларға дайын білім бермеуі керек,олардың алдында ақиқатты ашпауы тиіс,ол ақиқатты өзі табуы қажет.Егер балалар сұрақ қоятын

болса ,сол уақытта дереу жауап бермеуі керек.Керісінше ,ол өзі не ойлайтындығын сұрауы қажет.Оны талқылауға шақыру қажет.Жетелеуші сұрақтармен баланың жауапты өзі тапты деуге алып келуі керек.Егер бала сұрақ қоймаған жағдайда,педагог қайшылықтарды атап көрсетуі тиіс.Баланы жауапты табу жағдайына,яғни құбылыс немесе заттың тануы және қайта түрленуінің тарихи жолын қайталауы керек жағдайға қояды.

Мәселен,тәрбиеші балаларға ағаштың қасиеттері туралы білім бере отырып, «Егер жерде ағаш болмаса не болар еді?» Деген сұрақтан бастауы мүмкін.Балалар өздерінің ой-пікірлерінің нұсқаларын айта бастайды.Одан кейін:«Ағаш несімен пайдалы?» деп сұрақ қояды.Жауаптардың түрлі нұсқалары айтылады,кейбір жауаптар қайталанғанымен ,ағаштың жаңа қасиеттері мен ерекшеліктері ашылады.Сұрақтар тізбегі жалғасады. Компоненттік, құрылымдық, функционалды және генетикалық

жақындаудың элементтер негізінде қоршаған ортаның жүйелік көріністерінің бастауларын қалыптастыру. Бір-бірімен тығыз байланыста болатын бөлімдерден құралған

жүйені біртұтас ретінде түсінік беру, объектінің осы шақтағы, өткен шақтағы

және келер шақтағы жағдайын бөліп ала отырып, уақыт және кеңістік туралы

ұғым беру. Балаларды кез-келген таңдалған сөздің белгілерді екінші бір кезкелген басқа кітаптан алған сөзге ауыстыруға үйрету.

Қарама-қайшылықты шешу әдісі – ұсынылған заттар мен құбылыстарды әр қырынан қарау; Салыстыру әдісі – заттар мен объектілердің ұқсастық, ерекшеліктерін анықтау.

Осы әдістерді жүзеге асыру үшін келесі ойындарды қолдануға болады. Мысалы: «Көлеңкесін тап», «Түспен орналастыр», «Қандай сан?», «Қай цифры жүйрік?», «Қай санкөтергіш кранға ұқсайды?» Оқу жылында балалар заттар қасиетін: түсін, пішінін, өлшемін ажыратуды үйренеді.

Ол үшін ұқсас және өзгеше қасиеттерін анықтауға жаттығулардың мәні зор: «Фигуралар несімен ұқсас және қандай айырмашылықтары бар?» «Не өзгергенін анықта?» «Фигураларды аяқта» «Артық затты тап» «Нүктелер жаттығуы» Бала тілін дамытуда ТТШТ технологиясын қолдану арқылы балалардың түсінігін кеңейтіп, сөздік қорын молайтып, ұғымын байыту мен қатар ойлау белсенділігін арттыру, тілдерін ширатып, өз бетімен жұмыс жүргізуін дамыту мен сөз таптарын меңгертуі мен өз ойын еркін жеткізеді. Сондай-ақ, балалардың шығармашылық қабілеттерін дамытуда ТТШТ технологиясын қолдану арқылы байланыстыра сөйлеуге, сөздік қорын молайтуды дамыту.

Мектепке дейінгі шақ адамзат өміріндегі ең шешуші кезең болып келеді. Өйткені осы кезеңде баланың бойындағы табиғи бар дарындылықты жан – жақты дами бастайды. Сондықтан да осы шақтағы баламен анағұрлым жан- жақты дамытушылық әрекеттер жүйелі жүргізілсе, соншалықты жұмыс нәтижелі болады. Міне осыған сәйкес жеке тұлғаны дамытуда «Тапқырлық

тапсырмаларды шешу теориясы» технологиясын қолданудың маңыздылығы зор.

ТТШТ авторы Г.С.Альтшуллер. Ол адам техникалық проблемаларды шешу әдісін жасап шығарған. ТТШТ-ны ұзақ қолданса, өнертапқыш баланың ойлау қабілетін жетілдіреді. Кейбір психологтар шығармашылықты былай деп

бағалайды: ол яғни, алғырлық, білімпаздық, жүйелілік, түп нұсқалық. Ал тапқырлық тапсырмаларды шешу теориясының мақсаты – ойлау стилін жетілдіру, ереже қылу.

Яғни адамның өмірге деген көзқарасынан шығармашылық туындайды, ол

өмірдегі өзгерістерді, дамуды қабылдауына байланысты болады. Баланың шығармашылық потенциалының тұлға ретінде даму мәселелері білім мақсатының біріне жатады.

Балалардың шығармашылық қабілеттерінің дамуы түрлі бағыттағы қызметті болжайды. Бұл жұмыс баламен педагогтың бірлескен шығармашылық саласын және құрдастарымен араласуды қамтамасыз етеді. Сонымен қатар ТТШТ - ақылдылардың, құрастырушылардың, ізденушілердің

символы, яғни балалардың қаншалықты абстрактылы ойлауын, қиялдауымен

бақылағыштығын, зейіндерін ертерек дамытудың жолы. Ал, бүгінгі күні мен осы тапқырлық тапсырмаларды шешу теориясы арқылы мектепке дейінгі балалардың тілдік құзіреттіліктерін дамыту арттыру жолын қарастыруды жөн

көріп отырмын. Бұл теорияның тілдік қабілеттілерді дамытудағы өте бір маңызды орынды алатыны айқынды.

III-тарау

ТӘЖІРИБЕ НӘТИЖЕЛІЛІГІ

ӨЗ БІЛІМ ЖЕТІЛДІРУ ТАҚЫРЫБЫ БОЙЫНШП

ЖОБА МОНИТОРИНГІСІ

Өткізілетін жұмыстар келесі нәтижелерді көрсетті: ТРИЗ технологиясында дидактикалық ойындар балаларға білімді қызықты және тартымды түрде жеткізуге, мықты меңгеруге және жүйелендіруге көмектесті. ТРИЗ технологиясында дидактикалық ойындар балалар мен педагогты ойлануға, шығармашылықты көрсетуге ынталандырды.

Оқу жылының I жартысында және II жартысында мониторинг жүргізіледі. Жыл басында мектепке дейінгі жастағы балалармен жұмыс жүргізе отырып білім деңгейлері көтерілді. Соның нәтижесі ретінде үшінші жылдың соңында топтың балаларының білім деңгейі біршама өскендігін байқалады.

Осылайша менің, егер, осы қарастырылған мәселелер арқылы мектепке дейінгі балалармен ойын түрлері, үлгілері балалардың сабаққа қызығуын, белсенділігін арттырып, ойлау қабілетін дамытып, ұжымшылдыққа тәрбиелейді, тапқырлыққа, алғырлыққа, жылдамдыққа баулитыны, жәнете дұрыс таңдап алынған ойын баланың қиялын, сана-сезімін өсіріп, сөздік қорын молайтып, өз бетімен еңбектенуге дағдыландыратыны дәлелденді, сондықтан мектепке дейінгі балаларына арналған ойын түрлерін әр сабаққа, сабақтан тыста орындауды жалғастыру.

Педагогтарға арналған ұсыныстар

Қазіргі таңда мектепке дейінгі орындарда инновациялық технологияны ендіруге көптеп күш жұмсалады. Сол себепті мектепке дейінгі ұйымдарда педагогтардың негізгі міндеті: әдіс тәсілдерді дұрыс таңдау, жаңаша педагогикалық технологияларды дұрыс қолдана білу, жеке тұлғаның дұрыс дамып қалыптасуы үшін ыңғайлы жағдай жасау. Мектепке дейінгі білім беру орындарында, педагогикалық технологиялар мектепке дейінгі білім беру стандартын жүзеге асыруға бағытталған.

Педагогикалық технологияда ең маңызды жағы білім беру мен тәрбие жүйесінде ересектер мен балалардың қарым-қатынасы болып табылады. Қарым-қатынас жасауда үлкендер жағынан балаға мынадай жағдай туғызу қажет: «Бала біздің болашағымыз, қоғамымыздың азаматы».

Оның мақсаты: Баланы жеке тұлға етіп қалыптастыру. Қазіргі таңдағы білім беру технологиясының қатарына мыналар кіреді:

- Денсаулық сақтау технологиясы.
- Жобалы-іс шығармашылығы.
- Ізденіс-шығармашылық технологиясы.
- Қатынастық-ақпараттық технологиясы
- Жеке тұлғаға бағыттау технологиясы.
- Бала мен тәрбиеші портфолио технологиясы.
- Ойын технологиясы.
- Триз технологиясы және т.б.

Триз жүйесі бойынша шығармашылық әңгіме барысында дәстүрлі емес тәсілдерді қолдану. Триз технологиясының мақсаты: баланың тілін дамыту, шығармашылық қиялын дамыту болып табылады. Мақсатты білім беру және тәрбиелеу жүйесі қазіргі заман талабына сай баланың бойында дағылар мен іскерлікті қалыптастыруды көздейді. Сондықтан бірінші орынға балалардың бойында белсенді ойлау қабілетін жетілдіру мақсаты қойылады. Мектеп жасына дейінгі балаларының шығармашылық қабілетін жетілдіру жолында әртүрлі тартымды, еліктіретін әдіс-тәсілдерді пайдаланудың маңызы ерекше. Осындай әдіс тәсілдердің біріне ТРИЗ тәсілі жатады.

Триз — мектеп жасына дейінгі балаларға білім беру үрдісінде өнер тапқыштық мәселелерді шешу теориясы. Шығармашылық тапсырмаларды орындау теориясы адамның шығармашылық мүмкіндіктерін дамытудың жаңа әдістемесі үшін негіз болып табылады. Шығармашылық мүмкіндіктердің көріне бастауының себебі- балалық кездегі елестету деңгейінің жоғарылығымен, балалардың ойлауын танымдық бағытының дамуымен түсіндіріледі. Бұл теорияны шығармашылық мәселелерді саналы түрде шешу

үшін пайдаланып, қолдануға болады. Мектепке дейінгі балалық шаққа бейімделген ТРИЗ технологиясы баланы шығармашылық тапсырмаларды орындауды үйретеді және оның бойында шығармашылық қажеттілікті дамыта отырып, оның қызығушылығына сүйене отырып, шығармашылыққа жүйелі түрде жетелеуге мүмкіндік береді.

«Саусақтық кескіндеме»

Бояулар саусақ және алақан арқылы жағылады. Ол үшін бояуларды жайпақ ыдысқа құйып, қасына бөлек су қояды. Бұл жердегі ереже — әр саусақпен нақты түсті таңдау керек. Сумен жуылған саусақтар бірден сүлгімен сүртілуі қажет.

«Ылғал қағаз бетіне сурет салу»

Қылқаламмен бояу алдында, қағаз беті алдын-ала таза сумен ылғалдырылады. Сонда сурет жаңбырмен шайылған немесе бұлыңғыр сияқты болып шығады. Кішкене бөлшектерді салу үшін қағаз беті сәл кепкенін күту керек немесе қылқаламмен қою бояу керек.

«Сия тамшысы графикасы»

Бала бояуды қағаз бетіне қылқалам арқылы тамызады. Содан соң қағазды жан-жаққа айналдырып бұрып беру арқылы бояу тамшысының қандай бейнеге, неге ұқсайтынын қарайды. Бұл тәсілдің басқа түрі бала қылқаламмен қағаз бетіне бояуды тамызып, үстінен басқа қағазбен басады. Сосын қағазды алып, пайда болған бейне затқа ұқсайтынын айтады.

«Матамен бейнелеу»

Қапшыққа керек емес қалған маталарды жинаймыз, осылардың бәрі пайдаға асады. Матадағы суреттер бір сюжетті бейнелеуге көмектеседі, әрі жеңіл. Мысалы: бір матадан гүлдер оны қиып, желіммен жапсырамыз, содан кейін сабағын құмыраға саламыз. Әдемі сюжет пайда болады.

«ТРИЗ» технологиясы баланы ғана емес, тәрбиешіні де шығармашылық педагогикаға оқытады. ТРИЗ қолдаушылары алдында тұрған басты мәселе – дайын формуланы балалармен сабақ өткізуде схемалық түрде қолдану ниетінен сақтандыру. Балалар тумысынан үлкендердің ақпараттарын талдай отырып, өздерінің қандай да бір жүйесін құруға, өзінің пәктігі мен аңғалдығын көрсете, жүріп жатқан үдерістердің заңдылықтарын ұғынуға талпынады. ТРИЗ оқиғалар мен құбылыстардың заңдылықтарын түсіну үдерісімен мүмкіндігіне қарай танысуды ұсынады. «ТРИЗ» технологиясы балалармен тарихи тақырыпта әңгімелесуді ұсынады: қарындашты ойлап табу тарихы; үстелді ойлап табу тарихы; дөңгелек, шам, радио, робот және т.б. тарихы. Объектіні даму тұрғысынан қарау үнемі жетілдірудің, ойлап табудың себептерін түсінуге мүмкіндік береді. Балалар ойлап табу – бұл қайшылықтарды шешу дегенді түсіне

бастайды.

Мектеп жасына дейінгі балалармен серуендеуде балалардың ой-өрісін белсендендіретін әртүрлі тәсілдерді қолдануға кеңес беріледі: табиғат заңдарының өзгеруі, табиғаттың оянуы, түрленуі, объектінің әсер ету деңгейінің артуы, төмендеуі және т.б. Мәселен, тәрбиеші балаларға: «Ал, балалар, желді тұрғызайық: оның анасы кім? Оның достары кім? Не үшін жел күнмен дауласады?». Эмпатия тәсілін де қолдануға болады. Балалар өздерін бақылаушы орнына қояды: «Егер сен бұтаға айналсаң, не істер едің? Нені армандайсың? Кімнен қорқасың? Кіммен достасар едің? Сенің жапырақтарың не туралы сыбырлайды?» немесе «Өзіңді қызыл қоңыздың орнына қойып көр. Не үшін сен өмір сүресің? Сенің достарың кім? Нені жегенді жақсы көресің?». «ТРИЗ» бағдарламасы тәрбиешілер мен балаларға адам өзінің жасына тәуелсіз меңгеретін шығармашылықтың әдістері мен құралдарын береді. Осы бірыңғай құралды қолдана отырып, балалар мен ересектер бір-бірімен тіл табысуы, түсінісуі жеңіл болады. ТРИЗ – бір рет құрылып, өзгермейтін шығармашылық педагогикалық жұмыстар жүйесі емес, бұл үнемі дамиды технология. ТРИЗ қолдаушылары әрдайым ізденісте болады, балалар мен тәрбиешілердің шығармашылық ойлауын белсендірудің жаңа әдістерін ойлап табады, дайындайды. Стандарттан тыс ойлауға, шаблонды емес шешімдерді қабылдауға не барынша кедергі жасайды деген сұраққа А. Страунинг барлық ересектерде болатын және ересектер оны балаларға кішкентай жасынан бастап «табысты» дағдыландыратын психологиялық инерция деп жауап беретін. Психологиялық инерция өмірлік жағдайды шешу ересектерге (балаларға қиын) жеңіл болатын қандай да бір жаңаны шығару кезінде кедергі болып табылады.

Ата-аналарға арналған кеңес:

«Триз технологиясының тиімділігі»

Мектепке дейінгі балалық шаққа бейімделген ТРИЗ технологиясы баланы шығармашылық тапсырмаларды орындауды үйретеді және оның бойында шығармашылық қажеттілікті дамыта отырып, оның қызығушылығына сүйене отырып, шығармашылыққа жүйелі түрде жетелеуге мүмкіндік береді. ТРИЗ және оның принциптері тек техникалық қана емес, сонымен қатар басқа да шығармашылық тапсырмаларды шешуге қолайлы.

Бірқатар зерттеушілердің ойынша, заманауи интеллектуалдық әрекеттің педагогикалық және психологиялық ойдың негізі, белсенді ізденімпаздық әрекет әдістеріне негізделсе, мектепке дейінгі баланың интеллектуалды әрекеті табиғи үйреншікті болуы мүмкін. Бұл ата-анамен педагогтың күнделікті тәрбие беру барысында баланың танып білуге қызығушылығын ояту қажеттілігін туғызу, өз беттерімен мәселені шешу, нәтижеге жетуге тәрбиеленуінің, бағыт беруінің арқасында туындайды. Мектепке дейінгі тәрбиелеуде ТРИЗ технологиясын алғашқы математикалық түсініктерін

қалыптастыруда тиімді екені байқалды. Мысалы: «Ұқсастықтарын тап» ойыны арқылы қарама-қарсы тұрған заттардың ұқсастықтарын тауып айту керек.

ТРИЗ — бұл объективті заңдылықтардың даму жүйесін зерделейтін және проблемалық шешу әдістемесін әзірлейтін ғылым. Техникалық шығармашылық әдістемесі өндірістегі интеллектуалдық өнімділікті жоғарлату үшін қажеттіліктен туындаған әдіс. Ол екі концепцияға сүйенеді. Бірінші жағдайда ерекше ойлайтын дарынды адамдарда шабыты келген кезде ойлап, табатын ерекше туынды. Бұл көбейтуге зерделеуге келмейді. Екінші жағдайда жасанды жүйенің өзгеруі адамның субъективті еркіне сүйене отырып жүргізілмейді, объективті заңдылықтаға сүйенеді. Бұл технологияның негізгі, техникалық жүйелер қалай болса солай емес, белгілі бір заңдылықтарға сүйенеді. Ол заңдылықтарды танып білуге болады. ТРИЗ жаңа ойларды нақты бір ғылымға айналдырады. Себебі ол, логикалық шешімдерге сүйенеді.

ТРИЗ технологиясын нақты іске асыру үшін балаға ойын, тақырып таңдауда еркіндік беру керек. Сол кезде ғана ол заттардың құрылысымен танысып қарама-қайшылықтарын түсінеді, түйіткілдерін шешуге үйренеді. Мектепке дейінгі баланың қарама-қайшылықтарды шешіп үйренуі - шығармашылық ойлаудың кілті болып табылады.

ТРИЗ-дің өзге әдістерден, теориялардан ерекшелігі - бұл жеке әдістердің, әрекеттердің, машықтардың жиынтығы емес, бұл көптеген амалдарды шешу, соның ішінде педагогикалық, жаңа идеяларды тауып, әрқашан шығармашылық ізденісте болып, әдіс құру талпынысы.

Мектепке дейінгі баланың ойлау қызметін дамытуда, шығармашылық және дербес ойлауын дамытуға қабілетті, рефлексиялық, негізінен - мектепке оқуға интеллектуалдық дайындығын қалыптасытыру үшін қызықты тапсырмалар мен дамыту ойындары ерекше орынға ие. ТРИЗ ұялшақтықтан, тұйықтылықтан, жасқаншақтықтан арылтады; кішкентай адам өз көзқарасын сақтап қалу үшін қиын жағдаяттан түпкі шешімін дербес тауып шығуға үйренеді.

ТРИЗ әдісін ойлап шығарушылар, шығармашылық педагогиканың жаңа деңгейіне шығуға тырысады - жеке шешімдерді табу үшін емес, балалармен бірге күнделікті жағдайлардың логикалық шешімін дұрыс, сауатты табу принципін құрастыруға тырысады. Балалар мен ересектер мәселесінде айырмашылық жоқ: оның мағынасы жас ерекшеліктеріне қарсы келеді. Ойлау қабілеті дамыған бала өз деңгейінде мақсаттарды шешуге машықтанып, өмірге жанжақты болып келеді.

IV-тарау

ПАЙДАЛАНҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

1. Г.С.Альтшуллер Найти идею. Новосибирск Наука, 1986г
2. «Экология және қоршаған ортаны қорғау» 2006 жыл Асқарова Н.И
3. ТРИЗ для детского сада, В.А.Ломова
4. «Солнышко» С.В.Железнова, Н.Р. Богомолова
5. «ТРИЗ-педагогика.Учим креативно мыслить», Гин А.А., Вита-Пресс, 2018;
6. «Объяснить необъяснимое», А.А.Гин, Вита-Пресс, 2017;
7. «Занятия по ТРИЗ в детском саду», Гин С.И. , 2010;
8. Журналы ТРИЗ №1 (14) и №2 (15), Международной ассоциации ТРИЗ. Главный редактор Журнала ТРИЗ – Кислов А. В., 2005-06 гг.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.